

«Формування реальних уявлень про природу та безпосереднє спілкування з нею»

«Природа не втратила для нас своєї величезної цінності і як перше джерело матеріальних благ і як невичерпне джерело здоров'я, радості, любові до життя і духовного багатства кожної людини».

В. О. Сухомлинський.

Природа – це весь навколишній світ, що оточує людину: рослини, тварини, ліси, моря, гори, рівнини. Вона є важливим засобом гармонійного розвитку дитини та основним фактором існування людини, вона і людство невіддільне одне від одного. Прилучення людини до природи через її пізнання служить засобом формування її світогляду. Природознавча освіта стала особливо важливою на сучасному етапі історичного розвитку, коли господарська діяльність людини надзвичайно змінила природний вигляд землі. На перший план вийшло завдання формування науково обґрунтованого погляду на природу, який опирається на повноцінний інтелектуальний і моральний розвиток підростаючого покоління. Курс природознавства розкриває дві сторони навчального процесу, які органічно переплітаються – навчання й виховання. Саме тому перед педагогами при вивченні природознавства стоїть завдань: формування у дітей уявлень про природу та її компоненти. Ця робота починається з дошкільного віку. В цей період дитина вперше знайомиться з оточуючою природою. Працівники дошкільного відділення ознайомлюють дітей з навколишньою природою, навчають їх розуміти мову доквілля, формують поняття, що все живе – добре, гарне, корисне його потрібно берегти. Виховання почуття любові до природи починається з бережливого ставлення до рослин та тварин. Основним засобом пізнання природи і формування правильних реальних уявлень про неї є безпосереднє спілкування дітей з природою. В цьому зв'язку однією з важливих форм навчально-виховної роботи з дошкільниками є прогулянки і екскурсії.

Вихователь молодшої групи Подусенко Т. І. на

прогулянці проводить з дітьми спостереження за квітами, деревами, звертає увагу на те, що рослини взимку сплять, щоб не замерзнути. Тетяна Іванівна з вихованцями спостерігає за пташками, вчить піклуватися про них, годувати, особливо в зимовий час.

Під час виготовлення поробок з природного матеріалу вихователь закріплює знання про осінню природу, шляхом виготовлення аплікацій з осіннього листя на тему: «Осінній ліс», «Килимок» «Заєць». Робота з шишками, каштанами, жолудями, мушлями – це захоплююче, цікаве і корисне спілкування з природою, розвиває дрібну моторику рук, творчість, мислення, увагу, спостережливість, працьовитість, художній смак, виховує у дітей любов до рідної природи, закріплює знання про пору року, її природні особливості.

На занятті з ознайомлення з оточуючим світом з дошкільниками середньої групи на тему: «Зимові кольори» я закріпила пору року, ознаки зими, формувала поняття «сніг білий», «ялина зелена», працювала над розвитком логічного мислення, над корекцією вимови, навчала дітей

хоровому читанню слів, поскладово (зи-ма) та позвуково (с-н-і-г), виховувала емоційне ставлення до оточуючого середовища. Таким чином, ознайомлення з навколишнім світом сприяє оволодінню слабчущими дошкільниками елементарними знаннями про рідну природу, ознаки зими.

Оскільки гра є провідним видом діяльності дітей дошкільного віку, під час ознайомлення їх з рослинним світом використовую дидактичні ігри природничого змісту: «Рослини», «Збери квіти», «Яке дерево?», які викликають у дітей задоволення, сприяють формуванню у них уявлення про об'єкти природи, про сезонні зміни».

Під час ігор дидактичного змісту у дітей уточнюються знання про природу, виховується бажання працювати, виконувати доручення дорослих, бути корисними, що дуже важливо в процесі підготовки малят до шкільного навчання.

У процесі вивчення природознавства діти здобувають елементарні знання про єдність і розмаїтість навколишньої природи, її охорону, знайомляться із картинами природи нашої Батьківщини, одержують загальне уявлення про організм людини, на основі чого формуються гігієнічні навички потрібні в житті кожної людини. Цим значення предмета не обмежується. Основна мета шкільного предмета природознавство заключається в розкритті й встановленні зв'язків між живою й неживою природою, у поясненні впливу всіх компонентів природи на трудову діяльність людей, яка пов'язана в значній мірі з вихованням дбайливого ставлення до неї. У процесі реалізації цієї ідеї створюються великі можливості комплексного підходу до навчання підрастаючого покоління. Починаючи з початкової школи педагоги приділяють особливе значення предмету « Природознавство», який відіграє особливо важливу роль в особистісному розвитку та у вихованні дітей з вадами слуху. Природознавство як навчальний предмет має великі можливості для навчання та виховання школярів. У зміст навчання й виховання даного курсу входить безпосереднє вивчення дітьми об'єктів природи шляхом проведення спостережень, постановки дослідів з рослинами й тваринами, ознайомлення школярів із трудовою діяльністю людини, а також практична участь школярів у праці.

Вчитель 3 класу Носкова Ірина Віталіївна вивчає з дітьми вплив людини на природу, значення води, повітря у навколишньому світі, різноманітність і значущість рослинного і тваринного світу, розширює уявлення про те, що не можна забруднювати природу, про шляхи збереження її багатств, виховує почуття відповідальності за природу рідного краю, країни, прагнення її берегти, охороняти та примножувати. Ця робота є

успішною під час вивчення тем: «Вода у природі», «Збереження води», «Повітря та його властивості», «Охорона води і повітря від забруднення», «Гірські породи», «Ґрунти».

У позаурочний час вчителі та вихователі школи проводять екскурсії, під час яких діти безпосередньо сприймають об'єкти та природні явища. Так, учні початкової школи у листопаді відвідали краєзнавчий музей, де познайомились із природою Нижнього Дніпра, Чорноморського та Азовського узбережжя Херсонщини, колекцією птахів, тварин.

Вихователь Шейко Світлана Миколаївна продовжує роботу вчителя, під час бесід та спостережень формує у дітей уявлення та елементарні поняття про конкретні об'єкти живої та неживої природи. При проведенні бесіди «Птахи рідного краю», пропонує дітям такі ігри: «Перелітні птахи», «Нагодуй пташку», «Вірю-не вірю».

Гра не тільки закріплює знання про пернатих, а й виховує відповідальне ставлення до живої природи. Кожен день учні 3 класу ведуть спостереження за погодою, результати яких визначають в куточку природи. 15 грудня 2015 року учні школи зацікавлено відвідали Херсонський обласний центр еколого-натуралістичної творчості учнівської молоді де спостерігали за акваріумними рибками, життям черепахи та морських свинок, побачили найбільший кактус-агаву. А їх конкурсні вироби з природного матеріалу на тему: «Збережемо природу блакитною та зеленою» зайняли II місце.

Вихователь Фіночек Тетяна Іванівна в тісному зв'язку з колегами вчить дітей пізнавати оточуючий світ, його красу та гармонію, розширює кругозір та мислення дітей з вадами слуху, навчає розуміти, що все, що їх оточує – будь-то рослина чи тварина, дерево чи птах, краплинки дощу, чи вітер, який приносить хмари – все живе, створене в любові, і наше життя без природи було б просто неможливе. В роботі з учнями 3 класу вихователь використовує наочний матеріал з тем: «Кругообіг води в природі», «Різноманітність рослин у природі», тощо.

Біологічні науки є невід'ємною частиною життя суспільства так, як споконвіку перебувають в прямій залежності від світу природи. Вивчення природничих наук допомагає розвивати передові технології, за допомогою яких можна досліджувати проблемні питання, які б здавалось вирішити неможливо. Природничі науки вчать дітей дбайливо ставитись до природи, дотримуватись її законів, вони знаходяться в тісному зв'язку, на стику якого виникають нові предмети, що дозволяє ще глибше познати людину та її взаємозв'язки.

На уроці біології у 6 класі вчитель Терещук Анатолій Андрійович на тему : «Одноклітинні гриби» пропонує учням за допомогою мікроскопа спостерігати за пліснявим грибом мукором, який розмножується на хлібі. На уроці хімії у 8 класі на тему: «Хімічні реакції та явища, що їх супроводжують» учні Жабровець Інна та Харик Михайло виконують дослід взаємодії солі з лугом та зміною забарвлення розчину, що є ознакою перебігу хімічного перетворення речовин. Вчитель формує у учнів загальнокультурні компетентності, цілісні знання з хімії, біології, які необхідні кожній людині, вчить дотримуватись безпеки життєдіяльності в сучасному світі.

Природа є могутнім джерелом пізнання, яке через спілкування розкриває людині свої таємниці й робить її більш чутливою до навколишнього світу. Головними завданнями екологічного виховання дітей з вадами слуху є: навчити бачити взаємозв'язок між рослинами і тваринами, розуміти, як людина впливає на їхнє життя, розвивати почуття небайдужості, вміння відчувати себе на місці квітки, рослини, любити й охороняти природу.

Виховуючи в дітей любов до природи рідної землі вихователь старшої школи Устименко М.Є. формує початкові основи екологічної і моральної свідомості та духовності. Перш за все вона хоче показати дітям унікальність природи, її красу і універсальність. Вона доводить до дітей розуміння того, що охороняти природу треба не лише тому, що вона нам корисна, а й тому – що вона безцінна. Тобто девіз вихователя в роботі з дітьми: «Не зламай, якщо можна. Не рубай, якщо можна. Пожалій – ти це можеш». У своїй роботі Марія Євгенівна використовує працю, спостереження, досліди на ділянці з метою уточнення конкретних уявлень про навколишню природу, поглиблення знань, отриманих на заняттях. Робота на земельній ділянці сприяє накопиченню знань про рослинний і тваринний світ, вдосконаленню трудових вмінь та навичок, вихованню працьовитості.

Давньою доброю традицією є садіння дерев. Так, в жовтні в нашій школі відбулася акція: «Посади дерево». Під час колективної праці діти з старанністю і любов'ю працювали разом з дорослими, що сприяло вихованню у старшокласників почуття поваги до колективної праці.

Кінцевою метою навчально-виховної роботи з дітьми з вадами слуху, щодо ознайомлення з довкіллям – є виховання соціально-активної, творчої

особистості, здатної дбайливо ставитися до природи, світу речей, до самого себе та до інших людей, розуміти значення життя, як найвищої цінності. Виховання у дітей власного «я», віри в свої сили та здібності, що є вкрай необхідним для їх подальшого дорослого життя.